

126. møde.

Torsdag den 20. september kl. 13.

Formanden: Udvalget angående forslag til lov om pristalsreguleret alderdomsfor sikring og alderdomsopsparing har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Fra vedkommende gruppe er det meddelt mig, at man har udpeget det ærede medlem hr. *Hvidberg* til at indtræde i udvalget angående forslag til lov om ændringer af lov om folkeskolen m. fl. lovforslag i stedet for fru *Guðrun Hasselbrüis*, hvis hverv som midlertidigt medlem af folketinget er ophørt. Det ærede medlem hr. *Hvidberg* er herefter valgt.

Den første dag på dagsordenen var:

Tredie behandling af forslag til lov om lærlingeforhold.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 5541, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 1173).

Der var stillet 3 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Udenfor tillægsbetænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af *J. M. Pedersen*:

Til § 1.

1) I stk. 1, 5. linie, ændres „skal“ til: „kan“.

2) I stk. 8 udgår 2.—4. punktum.

Til § 5.

3) Paragraffen affattes således:

„Der tilkommer lærlinge ferie efter de almindelige regler i ferieloven (lov nr. 65 af 31. marts 1953).“

Til § 13.

4) Stk. 3 udgår.

Til § 17.

5) Stk. 3 udgår.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Udvalgets ordfører (*Hans Rasmussen*): Jeg skal ikke gøre mange bemærkninger om de ændringsforslag, retsforbundet har stillet til lovforslaget om lærlingeforhold, idet tilsvarende ændringsforslag blev stillet ved lovforslagets anden behandling; man anmodede da om, at vi i det nedsatte folketingsudvalg ved et møde mellem anden og tredie behandling ville se lidt nærmere på disse ændringsforslag.

Vi har nu gennemgået dem, men mener ikke, vi er i stand til at imødekomme dem. Jeg må på hele udvalgets vegne anbefale at stemme imod dem, fordi de er stillet op i en sådan form, at hele lærlingeloven, som jo tager sigte på at give regler for kontraktforholds indgåelse, i høj grad ville blive illusorisk, hvis de blev vedtaget; vi ville da slet ikke behøve nogen lærlingelov. Det vil ikke være rimeligt at følge retsforbundet her, og jeg anbefaler at stemme ændringsforslagene ned.

J. M. Pedersen: Da udvalget ikke har fundet anledning til at gå ind for, at vore ændringsforslag skal indføjes i lærlingelovsforslaget, vil jeg gerne, som jeg bebudede ved anden behandling, da jeg formelt tog dem tilbage, stille dem igen her til tredie behandling med samme begrundelse, som jeg gav forleden dag.

Dog vil jeg tilføje et par ord angående dagskolerne. Jeg har haft adskillige henvendelser, som har bekræftet mit synspunkt, at ikke alene arbejdsgiverne, men også forældre til lærlinge finder det uheldigt med dagskole. De finder det helt urimeligt, at deres børn, hvis de kommer i lære, skal gå

[J. M. Pedersen.]

på skole om dagen i stedet for at få lært det faglige, hvad der jo er meningen med at stå i lære. Som de også siger: det går ikke an, at de unge mennesker vænnes til ikke at bruge mere end 8 timer om dagen til at arbejde i, for ingen mester eller arbejdsgiver — og det må jo blive de faglærte, der rykker op og bliver fremtidens mestre og arbejdsgivere — kan klare sig med 8 timers arbejdsdag; de må som regel arbejde 2 gange 8 timer i døgnet. Derfor er der forældre, der har sagt til mig, at det ville være heldigt, om man fortsat kunne sende dem i skole om aftenen. Hvad skal de ellers beskæftiges med om aftenen? det er jo dyrt at sende dem i biografen i stedet for.

Jeg har fået mange af den slags henvedelser, og også på disse menneskers vegne ønsker jeg at rette en opfordring til ærede medlemmer om at stemme for vore ændringsforslag, idet jeg tror, at de ændringer i loven, de ville medføre, ville være det bedste frem i tiden. Der er da også noget, der tyder på, at medlemmerne af udvalget ligeledes har haft betænkeligheder ved at gå over til dagskolen, idet det foreslås, at den ikke skal gennemføres straks, men i løbet af 8 år. Det er derfor at håbe, at disse betænkeligheder kan vinde frem nu i den 11. time, så at vi kan få lov til at beholde aftenskolerne.

Ingmar Wagner: Jeg skal på den kommunistiske gruppes vegne ganske kort udtale, at vi vender os imod de ændringsforslag, som nu har set dagens lys en gang til, og vi gør det, fordi de simpelthen betyder, at man fjerner hele grundlaget for den lærlingelov, som nu skal vedtages, først og fremmest derigennem, at det forlanges, at kravet om dagskole opgives. Selvom det sikkert er rigtigt, at en del arbejdsgivere er interesseret i en sådan udvikling, tror jeg, at det med sikkerhed kan siges, at de mange tusinder af lærlinge ikke ønsker, at dagskolebestemmelsen skal fjernes fra lovforslaget, men tværtimod gerne så, at denne undervisning skulle gennemføres betydelig hurtigere. Derfor vil vi stemme imod retsforbundets ændringsforslag.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Ændringsforslag nr. 1 udenfor tillægsbetænkningen af *J. M. Pedersen* (se sp. 5729) *forkastedes* med 107 stemmer mod 6.

Ændringsforslag nr. 2 udenfor tillægsbetænkningen af *J. M. Pedersen* (se sp. 5729) *forkastedes* med 113 stemmer mod 6.

Ændringsforslag nr. 3 udenfor tillægsbetænkningen af *J. M. Pedersen* (se sp. 5729) *forkastedes* med 114 stemmer mod 6.

Ændringsforslag nr. 4 udenfor tillægsbetænkningen af *J. M. Pedersen* (se sp. 5730) *forkastedes* med 115 stemmer mod 6.

Ændringsforslag nr. 1 i tillægsbetænkningen *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5 udenfor tillægsbetænkningen af *J. M. Pedersen* (se sp. 5730) *forkastedes* med 116 stemmer mod 6.

Ændringsforslagene nr. 2 og 3 i tillægsbetænkningen *vedtoges* uden afstemning.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Udvalgets ordfører (Hans Rasmussen): Efter anden behandling af lærlingelovsforslaget i det høje ting har lovforslaget gennemgået endnu en behandling ved et møde i det nedsatte folketingsudvalg; der foreligger derfra en tillægsbetænkning, som jeg på udvalgets vegne i det store og hele kan henvise til.

Under det nævnte møde i folketingsudvalget havde vi besøg af en deputation fra Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark, der pegede på forskellige af lovforslagets paragraffer, som efter organisationens mening burde ændres.

Udvalget er blevet enig om i tillægsbetænkningen at klargøre, hvorledes man skal forholde sig på arbejdssteder, hvor der råder en sådan arbejdsdeling, at lærlingens arbejde tangerer et specialarbejde. Ved lovforslagets anden behandling stillede det ra-

[Hans Rasmussen.]

dikale venstres ordfører, det ærede medlem hr. A. C. Normann, et spørgsmål til den højtærede økonomi- og arbejdsminister angående oprettelse af lærekontrakt i forbindelse med et decideret specialarbejde. Det ærede medlem mente ikke, han fik et så tydeligt svar fra ministeren, at han kunne være tilfreds dermed. Det ærede medlem fremdrog derfor atter sagen på mødet i folketingsudvalget, og der er nu skabt klarhed på dette punkt, idet udvalget er enigt om at fremhæve, at der ikke skal ændres noget i den gældende praksis med hensyn til oprettelse af lærekontrakt, når det drejer sig om specialarbejde. Dette arbejde holdes udenfor; det blev også klart udtrykt i en udtalelse, som den højtærede økonomi- og arbejdsminister fremsatte i folketingsudvalget, og som nu nedfældet i tillægsbetænkningen. Jeg kan således vedrørende det af det ærede medlem hr. A. C. Normann rejste spørgsmål helt henvide til ordlyden i tillægsbetænkningen.

Herudover har udvalget fundet det rimeligt at foreslå redaktionelle ændringer til §§ 13 og 17, stk. 6 i begge paragraffer. Disse bestemmelser indledes med ordene „Til lærlingens udgifter til befordring“, hvilket man, navnlig fra socialdemokraternes side, mente kunne misforstås på den måde, at når lærlingen skulle rejse for at besøge den tekniske skole, skulle han selv betale sine befordringsudgifter eller en del af dem, dog således at han senere kunne få nogen godtgørelse i form af et statstilskud eller et bidrag fra mesteren eller organisationerne. For imidlertid at udelukke enhver misforståelse er udvalget blevet enigt om at foreslå en ny affattelse, så begge de nævnte paragraffers stk. 6 får følgende ordlyd:

„Til udgifter til lærlingens befordring i anledning af deltagelse i undervisningen ydes af statskassen et tilskud efter nærmere af handelsministeren derom fastsatte forskrifter.“

Denne nye redaktion skulle udelukke enhver tvivl. Samtidig vil jeg dog gerne understrege, at det ikke er folketingsudvalgets hensigt, at praksis vedrørende refusion af udgifter til lærlingenes rejser skal ændres. Reelt vil forholdet altså blive dette, at elever, hvis lærested ligger indenfor en afstand

af 7 km fra den pågældende skolebys grænse, selv må skaffe sig udveje for at komme til stede og deltage i undervisningen uden udgifter af nogen art hverken for læremesteren, staten eller organisationerne. Hvis derimod lærestedet ligger udover en afstand af 7 km fra den pågældende skolebys grænse, skal lærlingen ikke af den grund pådrage sig udgifter af nogen art, men de skal som nævnt afholdes af læremesteren, staten og organisationerne, alt i henhold til de forskrifter, som handelsministeren senere herom vil fastsætte.

I § 24, stk. 8, 2. punktum, har udvalget foreslået en ændring, idet man i henhold til de bemærkninger, som jeg fremsatte på udvalgets vegne under anden behandling, har taget hensyn til totrediedelsreglen ved stemmeafgivning indenfor de faglige udvalg. Ændringen betyder, at man i henhold til § 24, stk. 8, når det drejer sig om valg af formand og fastsættelse af læretid, ikke behøver enstemmighed, som det var foreslået ved lovforslagets anden behandling. Vedrørende valg af formand for de faglige udvalg gives der jo rekurs for et mindretal, jfr. § 24, stk. 1, hvis man ikke vil affinde sig med flertallets afgørelse, idet mindretallet da kan rette henvendelse til den faste voldgiftsret om at udpege formand; det er således overflødig i stk. 8 at have en bestemmelse om enstemmighed, når det drejer sig om valg af formand i de faglige udvalg. Det samme gælder vedrørende fastsættelse af læretiden, hvor vi ligeledes har taget bestemmelsen om enstemmighed ud, idet der i henhold til § 3, stk. 2, 2. punktum, gives et mindretal mulighed for at indanke spørgsmålet om læretidens længde for lærlingerådet, hvis afgørelse er endelig. Da de tidligere foreslåede bestemmelser således kunne komme til at kolliderede med andre bestemmelser i lovforslaget — § 3, stk. 2, og § 24, stk. 1 — har udvalget fundet det mest logisk at foretage de foreslåede rettelser. Derimod er udvalget enigt om stadig at fastholde enstemmighed, når det drejer sig om aflæggelse af fagprøve, og dette bestemmes da også i den pågældende paragraf, § 24, stk. 8, 2. punktum.

Det er disse ændringer, som det samlede udvalg har foreslået vedtaget ved tredje behandling, og som jeg på udvalgets vegne skal anbefale.

[Hans Rasmussen.]

Herudover vil jeg gerne have lov til at anføre, at socialdemokraterne i udvalget med henvisning til den ordveksling, som fandt sted i tinget ved slutningen af anden behandling, og hvorunder ordføreren for det kommunistiske parti, det ærede medlem hr. Ingmar Wagner, forsøgte at konstruere et flertal i det høje ting for, at lærlingebegrænsningerne tidligst kunne bortfalde den 1. marts 1958, påny har betragtet dette problem.

Vi ønskede fra socialdemokratisk side at skabe hel klarhed over stillingen, og der kan nu efter den førte drøftelse i folketingsudvalget ikke være nogen som helst tvivl, idet alle de tre borgerlige partier, der er repræsenteret i udvalget, gjorde os opmærksom på, at der ikke ville blive nogen lærlingelovsrevision på nuværende tidspunkt, hvis der skulle ske den mindste ændring vedrørende ophævelsen af lærlingebegrænsningerne, da de tre borgerlige partier fastholdt, at alle kollektive lærlingebegrænsninger skulle være bortfaldet fra lovens ikrafttræden den 1. december i år.

Jeg kan altså med disse bemærkninger anbefale de stillede ændringsforslag og lovforslaget til vedtagelse.

Formanden: For en ordens skyld gør jeg opmærksom på, at ændringsforslagene er færdigbehandlet under den debat om disse, som sluttede med en afstemning.

Ingmar Wagner: Den kommunistiske gruppe beklager, at den nye lærlingelov som helhed ikke bliver det fremskridt for arbejderungdommen, som vi havde ønsket og forventet. Vi erkender, at der findes fremskridt i lovforslaget, især når det drejer sig om at skabe mere ordnede forhold under den teoretiske uddannelse, altså i fagklasserne; men der er også direkte forringelser i forhold til den gældende lov. Jeg nævnte en række eksempler herpå under andenbehandlingen.

Den værste forringelse er efter vor opfattelse, at det nu tillades at holde lærlingene på aftenskolen indtil kl. 21. Som bekendt afsluttes aftenskolen i øjeblikket kl. 20, og det kan være galt nok. Ingen er i tvivl om, at den nuværende aftenskoleundervisning er upopulær, men under den nye lov vil det

blive endnu værre. For lærlingene er spørgsmålet om dagskolen sikkert den vigtigste side af denne lov, og det ville have været et naturligt fremskridt, om den teoretiske undervisning var blevet henlagt til den almindelige arbejdstid. Det sker imidlertid ikke. I bedste fald bliver dagskoleundervisningen gennemført i løbet af 8 år, og dette er oven i købet mere end tvivlsomt på grund af de rige dispensationsmuligheder, der findes i lovforslaget, og som næsten opfordrer arbejdsgiverne til yderligere at forhale dagskoleundervisningens indførelse. Den modstand, arbejdsgiverne indenfor en række fag gør mod dagskolen, er almindelig kendt, og de bliver også bakket godt op af deres repræsentanter her i tinget. Efter kommunisternes opfattelse burde dagskolen være gennemført langt hurtigere, senest i løbet af 1 år, hvad vort ændringsforslag også var udtryk for. I dette for ungdommen så vigtige spørgsmål talte vi desværre for døve ører her i folketinget.

En anden side af denne lovgivning, som vi vender os kraftigt imod, er, at den griber ind i de lovligt afsluttede faglige overenskomster. Der er efter vor opfattelse her tale om et direkte angreb på de faglige organisationer, et angreb, der utvivlsomt er inspireret af arbejdsgiverkredse. Vi kommunister vender os stærkt og bestemt imod et sådant indgreb; vi kan under ingen omstændigheder medvirke til en sådan politik, der er til skade for de faglige organisationers arbejdere.

Vi forstår stadigvæk ikke, at socialdemokraterne endnu en gang har ville medvirke til en sådan politik. Af de ord, der faldt under lovforslagets anden behandling, fremgik det jo tydeligt på trods af det ærede medlem hr. Hans Rasmussens udtalelser for lidt siden, at hvis socialdemokraterne havde stået fast på deres første og rigtige standpunkt, ville lovforslaget ikke have fået den udformning, det har i dag. Jeg skal undlade at citere af referatet af andenbehandlingen i folketingstidende, hvoraf det med al tydelighed fremgår, at hvis socialdemokraterne havde stået fast, så kunne dette indgreb overfor fagbevægelsen sikkert have været undgået. Det er klart, at de borgerlige partier efter den debat, vi havde, måske står lidt stærkere, end de ellers ville have gjort. Dette spørgsmål skulle have

[Ingmar Wagner.]

været taget frem meget tidligere, så tror jeg — ikke mindst på baggrund af det radikale partis eller i hvert fald af den radikale ordførers opfattelse i denne sag — at der ville have været mulighed for ændringer.

Hele begrundelsen for dette indgreb er efter vor opfattelse forkert. Det giver ikke flere lærepladser med udsigt til fremtidig beskæftigelse. Det kan måske lykkes at få nogle flere unge til at indtræde i læreforhold, men når de er udlært, vil det vise sig, at der ingen beskæftigelse er til dem. Kan samfundet være tjent med, at unge mennesker står i lære i fire år og lærer et fag, som de ikke senere hen kan få beskæftigelse i? Vi kommunister tror det ikke. Indgrebet overfor de faglige overenskomster kan også i nogle tilfælde betyde en direkte forringelse af lærlingeuddannelsen, ja, der kan måske indenfor visse fag blive tale om et direkte kaos i dette lærlingearbejde. Med den højtrædede formands tilladelse vil jeg gerne citere det lige udkomne nummer af „Typograf-Tidende“. Heri står der en artikel af typografernes forbundsformand, hr. Henry Nielsen, hvori det hedder:

„Såvidt vides, står der intet i loven om, at Dansk Typograf-Forbund i lighed med, hvad der ganske vist har været tilfældet i den sidste 10 års periode, skal yde 300 000 kr. til uddannelse af lærlinge. Beløbene har ikke været mindre i de to forudgående tiår, således at vor økonomiske medvirken drejer sig om et millionbeløb. Når man ikke tager hensyn til vore faglige synspunkter og advarsler, må man ikke forlange, at vore medlemmer skal betale og tage ansvaret for den praktiske uddannelse — mesteren er nok erstatningspligtig og kan i givet fald betale sig fra ansvaret, men vore medlemmer er moralsk forpligtet både overfor de unge og overfor forbundet, der skal huse dem — derfor siger vi fra. Det bliver forbundsstyrelsen, der i den kommende uge skal tage stilling til omfanget af vor aktion.

At vor frygt for resultatet af „uddannelsen“ hos de mindre virksomheder, der ganske afgjort er dem, der vil udnytte situationen til forøget lærlingeantagelse, ikke er ubegrundet, fremgår af et læserbrev i et bogtrykkerorgan, „Vort Med-

lemsblad“ (Dansk Bogtrykker- og Presseforening), hvor en bogtrykker skriver:

Jeg spørger bare . . . Når en bogtrykker på landet i ti, tyve, tredive eller flere år i sit lille hyggelige trykkeri med udsigt til pæretræ og græsplæne har lavet de samme regninger og meddelelser, de samme løbesedler og festsange og den samme lille ugeavis — mon han så stadig er lige levende og inspirerende i sin opgave som læremester for den ungdom, han har påtaget sig at uddanne? Mon ikke mange går og luller sig ind i en vanetypografi, dikteret af det een gang tillærte, tilpasset efter trykkeriets materiel og uden nævneværdig stræben efter fornyelse?“

Dette citat viser tydeligt typografernes stilling; og det brev, som typografernes forbundsformand henviser til og citerer, er samtidig fra bogtrykkerside en klar erkendelse af, at typograferne har ret i deres modstand mod, at folketinget nu vil forringe fagets uddannelse. Denne lov, der skulle være en støtte for en bedre uddannelse, kan i stedet komme til at svække den. Lykkes det nu at overfylde nogle fag, at få genoprettet de tidligere berygtede lærlingefabrikker, som man kaldte dem, vil det være til skade for den danske ungdom. De vil få en dårligere uddannelse, og de vil blive lokket ind i fag, hvor der ikke er beskæftigelse. Dette er ingen hjælp, men det er også en bjørnetjeneste, man gør de store årgange.

Bl. a. udfra de synspunkter, jeg har hævdet her ved tredie behandling — at vi vender os imod den forringelse af uddannelsen, der kan blive tale om, og at loven er et angreb på de faglige overenskomster — kan kommunisterne ikke tage medansvaret for denne lov, og vi vil derfor undlade at stemme.

J. M. Pedersen: Efter at vore ændringsforslag er forkastet, kan vi ikke stemme for lovforslaget, men vi er tilfredse med, at der opnås det i den nye lov, at lærlingebegrænsningen, de såkaldte lærlingeskalaer, fjernes. Da dette er sket, vil vi ikke stemme imod lovforslaget ved afstemningen ved tredie behandling, men undlade at stemme.

Det ærede medlem hr. Ingmar Wagner hævdede, at det var arbejdsgiverinteresser, retsforbundet varetog. Nej, det er det ikke;

[J. M. Pedersen.]

det er samfundets interesser, vi varetager. Det er i hele samfundets interesse at få så mange lærlinge i arbejde som muligt. Statistikken viser, at der er nedgang i antallet af lærlinge, og vi tror, at den gældende lærlingelov er en medvirkende årsag dertil. Vi tror absolut heller ikke på, at en vedtagelse af dette lovforslag vil muliggøre, at der antages et større antal lærlinge, og derfor ønsker vi mere frivillighed ind i lærlingelovens bestemmelser. Det er ikke just dagskolen, men den tvungne dagskole, vi er imod. Vi kræver altså mere frihed, og vi ønsker loven indrettet således, at der kan komme flere i lære, ikke færre.

Økonomi- og arbejdsministeren (Krag): Til det ærede medlem hr. Ingmar Wagner skal jeg kun sige, at det er tydeligt, at han er ganske ukendt med, hvorledes forhandlingerne er forløbet i udvalget, ellers ville han ikke have kunnet udtale sig på den måde, som han gjorde.

Løvrigt skal jeg indskrænke mig til at takke udvalget for det udførte arbejde. Det har delvis været et vanskeligt arbejde, der måske også nogle gange har kunnet formørke sommerens feriedage for alle os, der har deltaget i det; men jeg tror, det har været anstrengelserne værd. Jeg vil i hvert fald gerne have lov til at udtrykke min glæde over, at lærlingelovsforslaget nu bliver vedtaget i en skikkelse, der kan samle så bred en tilslutning, som tilfældet er, ja, endog i en skikkelse, som selv den ærede kommunistiske ordfører måtte erkende var et fremskridt. Jeg håber, at den nye lov vil blive vel modtaget i erhvervslivet, og jeg håber, den vil medvirke til den forøgelse i antallet af lærlinge, som samfundet behøver, ikke mindst af hensyn til de store årganges problemer.

Ingmar Wagner: Jeg skal kun ganske kort sige til ministeren, at jeg henholder mig til de ord, der faldt under debatten ved andenbehandlingen. Det kan muligvis siges, at vi har et vist ukendskab til, hvad der er foregået i udvalget; men så skulle man have taget hensyn til det forslag, vi gentagne gange har stillet om, at vor gruppe skulle med i udvalgsarbejdet. Det er jo som bekendt kommunisterne, der igennem mange

år gentagne gange har stillet krav om forbedringer for lærlingeungdommen, og derfor havde det været naturligt, om vi havde været med.

Kun en enkelt bemærkning til den ærede ordfører for retsforbundet (J. M. Pedersen), da der ikke er nogen særlig grund til at genoptage den debat, der fandt sted ved lovforslagets anden behandling. Jeg sagde ikke, at det er arbejdsgiverinteresser, der har inspireret til disse ændringsforslag, selv om jeg måske nok kunne mene det. Jeg sagde, at ændringsforslagene først og fremmest imødekom arbejdsgivernes interesser i denne sag. Når man så drager samfundsinteresser med ind i billedet og omtaler nedgangen i antallet af læreforhold, understreger det ganske tydeligt, at det netop er arbejdsgiverne, der ikke er besjælet af samfundets interesser. Efter vor opfattelse er nemlig en af grundene, ja, måske den væsentlige grund til nedgangen i antallet af læreforhold jo, at arbejdsgiverne ønskede at lægge pres på under de forhandlinger, der fandt sted inden lovforslagets vedtagelse, ved ikke at antage lærlinge. Der har fra deres side været tale om en direkte sabotage imod dette lovforslag, en sabotage, som er vendt imod samfundet og imod arbejderungdommens interesser.

Udvalgets ordfører (Hans Rasmussen): Det ærede medlem hr. Ingmar Wagner har nogle gange omtalt aftenskolen og kl. 21-bestemmelsen, og han har givet det udseende af, at det ikke ville være rimeligt at opretholde denne foranstaltning. Det er imidlertid ikke anderledes, end at mange lærlinge tilslutter sig en sådan ordning, og hvorfor? Fordi lærlingene hellere vil nøjes med at gå på skole 3 aftner om ugen og dermed være færdige med undervisningen end måske at få undervisningen udstrakt til alle ugens dage. Det kan altså ikke hjælpe at give det udseende af, at lovgivningen vender sig imod nogen, og jeg kan ikke se, at det skulle være så forfærdelig slemt at deltage i aftenundervisning til kl. 21 tre aftner om ugen.

Det ærede medlem var også inde på spørgsmålet om, hvorvidt socialdemokratiet har stået fast. Jeg ved ikke, om alt, hvad der er sagt i denne sag, er gået hen over hovedet på det ærede medlem. Hvis det ærede med-

[Hans Rasmussen.]

dem ville læse forhandlingerne igennem med rimelig forståelse og lod være med at vende om på udtalelserne og konstruere, som det ærede medlem hidindtil har gjort, ville han få et andet syn på tingene. Med hensyn til lærlingebegrænsningerne er det dog sådan, at der til selve paragraffen er knyttet en dispensationsregel, som selvfølgelig skal bringes i anvendelse de steder, hvor det er oplæringsspørgsmålet, der er det centrale. Og det er vel ikke anderledes, end at alle arbejderorganisationer, også de faglærtes, er interesseret i at have dygtige, duelige og kvalificerede folk som medlemmer.

Jeg er slet ikke i tvivl om, at typograf-forbundet, selvom det er kommet med et surt opstød i denne forbindelse, har en sådan organisation, at de er i stand til med hjemmel i dette lovforslags § 24 at varetage lærlingenes interesser, og derfor er det noget snak at påstå, at nu startes der en masse lærlingefabrikker; for de faglige udvalg kan opstille regler for, hvad der skal læres, og dette skal indføres i kontrakterne, og dermed kan de give vejledning for, hvad de unge skal uddannes i, hvorved der lykkes at for lærlingefabrikkerne. Dernæst kan man begrænse antallet af lærlinge på de enkelte virksomheder gennem de faglige udvalg. Der er altså alle muligheder tilstede. Det er en lovgivning, som alle kan være tjent med, og jeg synes, at den kritik, som man fra kommunistisk side er kommet med, er ved siden af.

J. M. Pedersen: Jeg tror ikke, det er rigtigt, når det ærede medlem hr. Ingmar Wagner taler om en slags sabotage fra arbejdsgivernes side. Når de ikke har villet tage lærlinge i lære, er grunden ikke den, at de ikke ville udvise samfundssind; nej, de har simpelthen villet se, hvilken skæbne loven fik, se, under hvilke vilkår de i fremtiden kunne antage lærlinge. Når der nu har været tale om gennemførelse af en ny lærlingelov i flere år og der i foråret har været udsigt til, at den blev vedtaget, er det klart, at de vil se, hvad den kommer til at indeholde, inden de antager lærlinge. Jeg er overbevist om, at det ikke har noget med sabotage at gøre, og jeg tror, det er helt forkert at beskyldte dem for, at de ikke vil udvise samfunds-

sind. Jeg er vis på, at der vil blive udvist samfundssind både fra arbejdsgivernes side og fra de forældre, som skal have børn i lære. Vi er allesammen interesserede i at skabe så gode vilkår for lærlingene som muligt, interesserede i at få en lærlingelov, som gør det muligt at få mange lærlinge i lære, og som ikke gør det så vanskeligt, at mange holder sig tilbage. Jeg vil ikke beskyldte nogen for ikke at udvise samfundssind; jeg tror tværtimod, at alle er interesserede i den bedst mulige løsning af dette spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Ingmar Wagner: Diskussionen om, hvorvidt der er tale om sabotage fra arbejdsgivernes side, skal jeg lade ligge; realiteten er imidlertid, at i en periode sidste år, da der var brug for at øge lærlingeforholdenes antal, har arbejdsgiverne ikke gjort det, men tværtimod nedsat rytmen i antagelsen af lærlinge.

Det ærede medlem hr. Hans Rasmussen mente ikke, lærlingene havde så meget imod at gå i aftenskole til kl. 21. Det er ikke på nogen måde for egen regning, jeg vender mig imod dette, men fordi dette spørgsmål er blevet rejst gang på gang fra lærlingebevægelsens side. Hvis der havde været tid til det, havde jeg kunnet finde frem og citere en række udtalelser fra lærlingebevægelsen om, at man vendte sig derimod.

Hvad angår debatten for eller imod begrænsningen af antallet af lærlinge, synes jeg, det er stærkt sagt, at dette er en lov, vi allesammen kan være tilfredse med, når det ærede medlem godt er klar over, at jeg blot har nævnt et par enkelte forbund, der er utilfredse. Det er ikke alene typograferne, som er kede af det, der sker her, og som vender sig imod det; jeg tror også, at handels- og kontorfagene gør det, jeg tror også, at bagerne gør det, jeg tror ikke, de er tilfredse med denne lov; det er der intet der tyder på. Tværtimod vender de sig på det kraftigste imod de forringelser, de indgreb i fagenes lovligt afsluttede aftaler, som loven betyder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 115 stemmer; 13 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordningen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger til fremme af færdselssikkerheden [af A. C. Normann m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning findes i tillæg A. sp. 2247, fremsættelsen i tidenden sp. 5640).

Sagen sættes til forhandling.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): I anledning af det af en række medlemmer af den radikale folketingsgruppe fremsatte forslag til folketingsbeslutning vil jeg gerne indledningsvis sige, at jeg i og for sig finder det meget rimeligt og er enig i, at folketingen tager anledning til at drøfte foranstaltninger til fremme af færdselssikkerheden. Jeg vil dog gerne give nogle enkelte statistiske oplysninger, for at der ikke skal danne sig forkerte forestillinger om karakteren af den udvikling, vi har gennemlevet i det sidste års tid eller to. Jeg understreger naturligvis med det samme, at de tal, der foreligger for færdselsulykker, herunder navnlig for færdselsulykker med dødelig udgang, i sig selv er meget store, men jeg vil gerne understrege, at tallene jo har været nedadgående.

Jeg bebudede i går, at jeg i nær fremtid fra statistisk departement ville få en opgørelse over antallet af færdselsulykker i det første halvår af 1955 og 1956, således som de endelige tal nu foreligger opgjort, og jeg kan da oplyse, at antallet af dræbte i første halvår af 1955 androg 242 og i første halvår af 1956 220, altså et fald på 22, ca. 10 pct. Men jeg gentager, at tallet af dræbte naturligvis stadig er altfor stort. Med hensyn til antallet af kvæstede udgjorde dette i første halvår af 1955 7 427 og i første halvår af 1956 7 019, altså en nedgang på 408. Dette er de endelige tal, afvigelser herfra kan ikke ventes, og jeg vil gerne understrege, at denne nedgang i antallet både af de alvorligste og af andre ulykker på færdselsområdet er sket samtidig med — om jeg så

må sige: til trods for — en stigning i antallet af motorkøretøjer og navnlig en voldsom stigning i antallet af knallerter.

Det ærede medlem hr. A. C. Normann brugte i sin fremsættelsestale den vending, at den meget betydelige nedgang i antallet af særligt alvorlige ulykker i august måned, sammenlignet med samme måned i fjor, kunne virke beroligende. Jeg er i og for sig enig med det ærede medlem i, at der er en bemærkelsesværdig nedgang, men jeg vil gerne føje to ting til. Den ene er dette, at vi har ikke det endelige tal for august 1956; der kan fremkomme et supplementstal, som kan forhøje tallet noget, måske med op til en halv snes stykker, men alligevel er der jo en nedgang. Dernæst vil jeg gerne pege på, at en direkte sammenligning mellem disse to måneder lider af den svaghed, at trafikken i august måned utvivlsomt var større i 1955 end i 1956 på grund af vejrforholdene, som jo utvivlsomt i nogen grad påvirker ferie- og weekendtrafikken.

Jeg har ikke ved at fremhæve disse tal — som altså viser nogen nedgang, skønt man vel havde ventet det modsatte — på nogen måde villet benægte alvoren i de tal, der foreligger for alvorlige færdselsulykker, og derfor er jeg ganske enig i, at vi må drøfte spørgsmålet om, hvilke foranstaltninger vi kan gennemføre for at nedbringe disse tal. Jeg tror, det vil være rigtigst, at vi, når denne sag nu er gennemdrøftet her i salen, henviser den videre forhandling til et udvalg, hvor alle fornødne oplysninger, der kan fremskaffes som grundlag for en videre drøftelse, vil blive fremlagt.

Vedrørende selve det fremsatte forslag til folketingsbeslutning har jeg et par enkelte bemærkninger, jeg gerne vil gøre.

Man fremhæver i forslaget under punkt 1 ønsket om en udvidelse af politiets patrouillerings- og kontrolvirksomhed med hensyn til overholdelse af færdselslovens hastigheds- og vigepligtsbestemmelser. Det ærede medlem hr. A. C. Normann sagde i sin fremsættelsestale, at det var det ærede medlems opfattelse, at politiets kontrolvirksomhed her i landet havde et ringere omfang end i de fleste lande med lige så intensiv trafik. Jeg ved ikke, hvorpå det ærede medlem bygger den opfattelse. Min personlige erfaring taler derimod; jeg tror ikke, politiets kontrolvirksomhed i en række andre euro-